

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 3. štev. 518 - Cena 5 lir - 3 jugolire - 2 din

Poština placana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

TRST, sobota, 15. februarja 1947

UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI 1 - L
Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vratajo

DR. VILFAN PRED NAMESTNIKI

Koroška spada k Jugoslaviji

Zavezniki morajo ugoditi pravičnim jugoslovanskim zahtevam, ki temeljijo na narodnostnem načelu in na varnosti severnih meja

London, 14. — Namestniki zunanjih ministrov so danes začisali jugoslovanske in avstrijske delegate, ki so predložili svoje stališče glede Koroške. Jugoslovanski delegat dr. Jože Vilfan je odločno podprt jugoslovanske teritorialne zahteve, ki slone na narodnosnem načelu.

«Jugoslavija si je s svojo borbo proti istemu sovražniku v prvi in drugi svetovni vojni zaslužila pravico, da se po krvi zaveznikov ne kršijo narodnostna načela v njeno skolo. Zavezniki morajo ugoditi pravičnim jugoslovanskim težnjam, da se tako zagotoviti tudi varnost jugoslovanskih severnih meja proti vsakemu morebitnemu napadu Avstrije ali Nemčije.»

Dr. Jože Vilfan je predložil namestnikom pet novih spomenic, ki odgovarjajo na izjave avstrijske vlade, glede razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo. Dr. Vilfan je podrobno obrazložil spomenice in posebno poudaril tri glavne točke:

1. Pleč leta 1920 na Koroškem ni na noben način resil vprašanja jugoslovansko-avstrijskih meja.

2. Slovence je Avstrija zatirala več čas med dvema vojnoma, tudi pred prevzemom oblasti po nazivku.

3. Koroški Slovenec, so odreki njihove narodnostne pravice tudi po osvoboditvi Avstrije leta 1945.

Dr. Vilfan je oblečen leta 1920 izjavil: «Zgorodi! so se važni dogodki, ki so vzel ves pomen glasovanju pred 26. junijem. Te pleči so pred jasnejškim Avstrije, ki je razveljavila že najemške Avstrije, že bolj pa hitrejša. Ostvarili, prav tako pa oboroženi borba koroških Slovencev. Koroški Slovenec so moral stolni trpeti trdo nacistično zatiranje, » predje pre Koroški nacizem prevzel polno oblast s priključitvijo Avstrije k Nemčiji.«

Koroški Slovenci so iz izkustva naučili, da je njihovo narodnostno življenje v okviru Avstrije nemogoče. Zelo jo si priskrbiti k Jugoslaviji; da bi dosegli to cilj so vstali k orodju in se ves dolgi čas vojno hrbato borili.

Dr. Vilfan je nato ugovarjal avstrijskim načinom, da društvo narodov slovenska manjšina na Koroškem v posebni poudari grožnjo z mnogimi deportacijami Slovencev, o čemer se je drzil govoriti Hans Plesch, predsednik začasne vlade koroške pokrajine. Koroški osvobodilni fronti so prepovali eduhajo na volitvah 1945, ker se ni hotela odpovedati oni točki svojega programa, ki zahteva priključitev k Jugoslaviji. Osvobodilna fronta je

ATOMSKO OROŽJE

je treba prepovedati in uničiti, ne pa uporabljati ga kot sredstvo za pritisk

Lake Success, 14. — Danes se je ponovno sestal Varnostni svet, ki je razpravljal o poročilu komisije za kontrolu nad atomsko energijo. Včeraj se je Varnostni svet je sprejela ameriško stališče, da mora biti kontrola nad atomsko energijo ločena od nadzorstva nad splošno razočarjujočim Sovjetsko zvezno skupino oblasti. Sovjetski delegat Fjodor Gusev je zahteval

Generalštanski odbor OZN naj čimprej predloži poročilo.

Lake Success, 14. — Varnostni svet je na včerajšnji popoldanski seji nadaljeval z proučevanjem skupnega teksta glede omejitev oboroževanja in nadzorstva nad atomsko energijo. Na seji je bil člen 4. spremenjen takole: «Varnostni svet bo pozval generalštanski odbor, naj mu predloži do 1. aprila priporočila, ki jih je zahteval Varnostni svet 25. februarja v soglasju s statutom, člen 43. Britanski popravki spremenjati z devetimi glasovi in dvema vzdružnjama (ZSSR in Poljska) spremjam datum 1. aprila s formulo: »čim prej.«

Varnostni svet je z 10 glasovi sprejel ustavnovitev razočarjujočega komisije. Glasovanja se je vzdrala Sovjetska zveza.

Ameriški generali nočejo zmanjšanja oboroževanja

Washington, 13. — Kongresna podkomisija za državni proračun je po daljši razpravi glasovala za znižanje državnega proračuna, ki ga je predložil predsednik Truman za Avstrijo; brigadični general Dove ter neki drugi član zavezniške nadzorstvene komisije v Nemčiji.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Ameriški načrt ne predstavlja podpisa mednarodne konvencije nič učinkovitih ukrepov, ki bi postavili atomski oružja izven zakonov.

Resolucija glavne skupščine na zahteva sklenitev mednarodne konvencije, ki preprečuje atomsko oružje, ki je namenjeno napadom na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

Včeraj je izjavil ameriški vojni minister Patterson, da bo predložil zmanjšanje proračuna na nezačetena mesta. Proizvajanja atomskih bomb uporabljajo kot sredstvo za pritisk, istočasno pa se uporabljajo ustanoviti nedovisne organe, ki bi naj nadzoroval atomsko energijo.

Sovjetski predlog za konvencijo predstavlja obvezno, da nobena država ne bo uporabljala atomskih

atomskih proizvodnje in za eno samo državo.

V

Slovenščina in tržaški Slovenci

Moj dopis nima nobene sovinstvene tendence. Primorski Slovenec smo dokazali vsemu svetu politično zeločet ravno gledo načinjalnega uvažanja. Čeravno celih 25 jaščiščenj ter kulturno zatravnim, smo v naših sročih se vedno ohranili kot spoznavanje do vseh pridobitev italijanskega naroda in njegovega jezika. Italijansko-slovensko bratstvo za nas ni le prazna beseda, nego ga dejansko želimo. Vzemimo praktičen primer. Posodob na naših sestankih, kjer je še tako malo tovaršev Italjanov, ki ne poznavajo našega jezika, govorimo in razpravljamo v italijanskem. Do naših sostanovalev na gojimo nobenega sovraštva. Čas, ko nismo smeli v svoji hiši govoriti v svojem maternem jeziku, so minuli. Trpičmo o resnicu, toda ravno to trpeljenje nas je naučilo, kaj posmeni, ne spoznavati pripadnika drugega naroda. Vendar moramo spregovoriti nekaj besed, ravno gledo uporabe slovenskega jezika med tržaškimi Slovenci in okoliščini, ki prihajajo v Trst po naših opravkih.

Kotliko naših članih slovenskih in poitalijančenih družin živi v mestu, ki se sedaj sramujemo uporabljati svoj materinski jezik! Kotliko naših mater in očetov se poslužujev italijančenje v pogovoru s svojimi otroki! In se kakšne italijančenice! Soj je tako reyna, da vločke prevezame mizlca, ko jo duje. »Mi son diametra — porta kva karega — ti ga prepriča (tola) (tačka) in se drugi izpadeči terazi. Imel sem večkrat priliko sišati naša deščeta, ko pridejo v Trst, v pogovoru z njihovimi tržaškimi tovarisci sponzori, govoriti po italijančenku, — kakor da bi bilo to bolj enobolj. Po tržaških trgovinah vekrat sami trgovci odgovarajo na italijansko upravljanje v slovenski, ker takoj spoznajo, da imajo opravko v Sloveniji. Moja kritika pa naša velja posebno nekaterton našim družinam molih trgovcem in delavcem iz Črniče, Brkincu in drugih italskih okrajev.

Sramoto je, da nihovi otroci ne poznavajo svojega materinskega jezika in da nihovi starši ne obdržijo z njimi v tistem jeziku, v katerem jih je vsežito njihova mati. Italijani spoznavajo vedno bolj, da sam zgodovinski razvoj zahteva od državljanov Slovobodnega tržaškega ozemlja poznavanje slovenskega jezika in se učijo slovenščino, mi sami pa — svoj jezik zatajujemo.

Prepričam sem, da se to v več primerih dogaja podzavrsno, toda na vsake načine je tako potreben grojevredno in da je, da se končno opusti. »Kolikor jezik zna, toliko mož velja», pravi naš starci pregovor, toda spovedati se moramo, da smo sinovs prednega, zadragev in kulturnega naroda in zato se ne doma ne na ulici ne smemo v nobenem primeru sramovati svojega lastnega materinskega jezika.

Dr. J.

Dva, ki sta jo pobrisala

Zupnik Barbija iz Avberja je po pretekli temen korajeno »opiphal«. Ne vermo, kaj je precastitiga gospoda tako zelo vzemnilo, da je popolnoma pozabil na nauk svoje ter izginil neznam kam brez vsega slovesa. Pa ne, da se boste bili ljudstva ali da bi imel slab vrest? Sicer pa sam že ve, kje ga cevzel žuli. Dejstvo je, da ga ni več, in to drž.

Sempoljci pa za dva tedna počasno svojega učitelja Zaigarna, ki jim ga je poslal g. Šimon. Načrte so ga vstavili v luknjo, ker je se prej zaradi zanjalni policija. Ni kaj red, prav vzročno učitelje vsljivijo ZVU našemu ljudstvu! Nas preprostis razume ne razume vragovnih načel zapadne demokracije in zato pa ne zna ceniti takih vragov.

Prvajem, da je, da je v tem

predmetu podzavrsno, toda na vsake načine je tako potreben grojevredno in da je, da se končno opusti. »Kolikor jezik zna, toliko mož velja», pravi naš starci pregovor, toda spovedati se moramo, da smo sinovs prednega, zadragev in kulturnega naroda in zato se ne doma ne na ulici ne smemo v nobenem primeru sramovati svojega lastnega materinskega jezika.

Dr. J.

Malomarnost g. Puecherja & Co.

Kako so mu pri srcu odpuščeni antifašistični nameščenci, posebno že imajo dekret Nj. Vel. kralja in imperatorja

Demokratično ljudstvo se že dalj v času vprašuje, kaj pčetja conska komisija za odpuščene državne in podvržene nameščence. Res je, da je v sestavi civilne oblasti, ki je bila postavljena od zgoraj, kaj ni nikdar zastopal interesov ljudstva, s svoje dolžnosti pa bi vsekakor moral izpolnjevati. Ker pa je verjetno preveč občina z... birokracijo, pa ne more posvetiti ravno preveč skrbilj... žrtvam fašizma.

Družniki v poldržavni nameščenci, ki so bili iz političnih razlogov odpuščeni za časa fašizma, so v sumisu s pologom ukaza ZVU št. 80, ki odreže njihov ponovni sprejem v službo in priznanje vseh njihovih pravic, že pred mesec vložili prošnje pri omenjeni komisiji. Čeprav je rok 60 dni, ki ga dočaka ukaz za reševanje prošnje, že zavaj minul, se vedno ni nih. V takem položaju so odpuščeni sodni uradniki P.A., D.M., D.A., P.F., vis-

ki sodni uradnik D.A., piaristični sluga B.C., vodja pisarne T.P., sodni sluga P.C. in drugi. Osebni dokumenti tem odpuščenim nameščencem vseh nazorni pritojajo o njih antifašistični dejavnosti, zaradi katere jima fašistični režim tudi ni zaupal.

Se boj preprečevalen pa je dokument, ki pa ga na žalost le nekateri ohranili. V njem lahko čita:

»Viktor Emanuel III., po božji volji itd... Ker je spodaj imenovan sodni uradnik vesoljno demonstrativno nasprotoval rezimu in tako kršil njegovo splošno politično smernico, katero so izkoristili vsemočodo gospodarju ter so zato pod zaveso lepo zapisane besede skrivali vso ogarnost svojega izkoristevalskega početja.«

Prav tem vedenju se je pokazala zdrava misel naših ljudi, ki si je utra pot v sleherni holi, v sleherni delevni obrat ter vnesla novega naprednega duha. Naša knjiga jih navaja k resničnemu življenju in kaže svet, kakšen je ter jih vodi k neki dosegilj skupini blaginji.

Tako je n. pr. mladina iz Radovne vasi se prvi branil vobobe novila dvorano mladinskoga doma. V Trstu je mladina nabrašala 35 knjig in brošur ter prostovoljnega prispevka za knjiznico. Prosvetni svet je pa namenil zanjo 3000 lir. Sklicali so tudi masovni sestanek, kjer je tamnošni učitelj govoril o slovenskih knjigah in jo tej prilikoi okratil na kulturno življenje in delovanje Prežidovega Voranca.

V Studenem so imeli 6 branilni krovkov po privatnih hišah. Tudi

zgodil se je, da je v Trstu

zgodil se